

Verdrag van de Raad van Europa inzake de bescherming van kinderen tegen seksuele uitbuiting en seksueel misbruik

Preamble

De lidstaten van de Raad van Europa en de andere Staten die dit Verdrag hebben ondertekend,

Overwegend dat het doel van de Raad van Europa is het tot stand brengen van een grotere eenheid tussen zijn leden;

Overwegend dat elk kind recht heeft op de beschermende maatregelen, van de zijde van zijn familie, de maatschappij en de Staat, die vanwege zijn status van minderjarige noodzakelijk zijn;

Opmerkend dat de seksuele uitbuiting van kinderen, met name kinderpornografie en -prostitutie, en alle vormen van seksueel misbruik van kinderen, met inbegrip van in het buitenland verrichte handelingen, zeer schadelijke gevolgen hebben voor de gezondheid van kinderen en hun psychosociale ontwikkeling;

Opmerkend dat de seksuele uitbuiting en het seksueel misbruik van kinderen zowel op nationaal als internationaal niveau verontrustende proporties hebben aangenomen, met name door het toegenomen gebruik door zowel kinderen als ouders van informatie- en communicatietechnologieën (ICT), en dat het voorkomen en bestrijden van seksuele uitbuiting en seksueel misbruik van kinderen internationale samenwerking vereist;

Overwegend dat het welzijn en de belangen van kinderen fundamentele waarden zijn die door alle lidstaten worden gedeeld en die dienen te worden bevorderd zonder aanzien des persoons;

Herinnerend aan het Actieplan aangenomen tijdens de derde top van staatshoofden en regeringsleiders van de Raad van Europa (Warschau, 16-17 mei 2005) waarin wordt opgeroepen tot het uitwerken van maatregelen om een einde te maken aan de seksuele uitbuiting van kinderen;

In het bijzonder herinnerend aan Aanbeveling nr. R (91) 11 van de Raad van Ministers inzake seksuele uitbuiting, pornografie en prostitutie van, en handel in, kinderen en jonge volwassenen, Aanbeveling Rec (2001)16 inzake de bescherming van kinderen tegen seksuele uitbuiting en aan het Verdrag inzake de bestrijding van strafbare feiten verbonden met elektronische netwerken (ETS 185), en met name artikel 9 daarvan, alsmede aan het Verdrag van de Raad van Europa inzake de bestrijding van mensenhandel (CETS 197);

Indachtig het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (1950, ETS 5), het herziene Europees Sociaal Handvest (1996, ETS 163), en het Europees Verdrag inzake de uitoefening van de rechten van het kind (1996, ETS 160);

Tevens indachtig het VN-Verdrag inzake de rechten van het kind, met name artikel 34 daarvan, het Facultatief Protocol inzake de verkoop van kinderen, kinderprostitutie en kinderpornografie, het Protocol inzake de voorkoming, bestrijding en bestraffing van mensenhandel, in het bijzonder vrouwenhandel en kinderhandel, tot aanvulling van het Verdrag van de Verenigde Naties tegen grensoverschrijdende georganiseerde misdaad, en het ILO-Verdrag betreffende het verbod op en de onmiddellijke actie voor de uitbanning van de ergste vormen van kinderarbeid;

Indachtig het kaderbesluit van de Raad van de Europese Unie ter bestrijding van seksuele uitbuiting van kinderen en kinderpornografie (2004/68/JHA), het kaderbesluit van de Raad van de Europese Unie inzake de status van het slachtoffer in de strafprocedure ((2001/220/JHA), en het kaderbesluit van de Raad van de Europese Unie inzake bestrijding van mensenhandel (2002/629/JHA);

Op gepaste wijze rekening houdend met andere relevante internationale instrumenten en programma's op dit gebied, met name de Verklaring van Stockholm en het Actieprogramma, aangenomen op het eerste Wereldcongres tegen commerciële seksuele exploitatie van kinderen (27-31 augustus 1996), de "Yokohama Global Commitment" , aangenomen op het tweede Wereldcongres tegen commerciële seksuele exploitatie van kinderen (17-20 december 2001), de "Budapest Commitment" en het actieplan, aangenomen op de voorbereidende conferentie van het tweede Wereldcongres tegen commerciële seksuele exploitatie van kinderen (20-21 november 2001), Resolutie S-27/2 van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties "A world fit for children" , en het driejarenprogramma "Building a Europe for and with children" , aangenomen na de derde top en in gang gezet door de Conferentie van Monaco (4-5 april 2006);

Vastbesloten een effectieve bijdrage te leveren aan het gemeenschappelijke doel, namelijk het beschermen van kinderen tegen seksuele uitbuiting en seksueel misbruik, ongeacht wie de dader is, en het bieden van hulp aan de slachtoffers;

Rekening houdend met de noodzaak een veelomvattend internationaal instrument op te stellen dat zich richt op de preventieve, beschermende en strafrechtelijke aspecten van de strijd tegen alle vormen van seksuele uitbuiting en seksueel misbruik van kinderen en op het opzetten van een specifiek mechanisme voor toezicht;

Zijn het volgende overeengekomen:

HOOFDSTUK I. DOELSTELLINGEN, BEGINSSEL VAN NON-DISCRIMINATIE EN BEGRIPSOMSCHRIJVINGEN

Artikel 1. Doelstellingen

1. De doelstellingen van dit Verdrag zijn:
  - a. het voorkomen en bestrijden van seksuele uitbuiting en seksueel misbruik van kinderen;
  - b. het beschermen van de rechten van kinderen die het slachtoffer zijn van seksuele uitbuiting en seksueel misbruik;
  - c. het bevorderen van nationale en internationale samenwerking bij de bestrijding van seksuele uitbuiting en seksueel misbruik van kinderen.
2. Teneinde de doeltreffende uitvoering van de bepalingen door de Partijen te waarborgen, wordt bij dit Verdrag een specifiek mechanisme voor toezicht ingesteld.

Artikel 2. Beginsel van non-discriminatie

De uitvoering van de bepalingen van dit Verdrag door de Partijen, met name het genot van maatregelen ter bescherming van de rechten van slachtoffers, wordt gewaarborgd zonder enige discriminatie op welke grond dan ook, zoals geslacht, ras, kleur, taal, godsdienst, politieke of andere mening, nationale of maatschappelijke afkomst, het behoren tot een nationale minderheid, vermogen, geboorte, seksuele geaardheid, gezondheid, handicap of andere status.

Artikel 3. Begripsomschrijvingen

Voor de toepassing van dit Verdrag wordt verstaan onder:

- a. "kind"• iedere persoon jonger dan achttien jaar;
- b. "seksuele uitbuiting en seksueel misbruik van kinderen"• het gedrag zoals bedoeld in de artikelen 18 tot en met 23 van dit Verdrag;
- c. "slachtoffer"• elk kind dat onderworpen is aan seksuele uitbuiting of seksueel misbruik.

HOOFDSTUK II. PREVENTIEVE MAATREGELLEN

Artikel 4. Beginselen

Elke Partij neemt de wetgevende of andere maatregelen die nodig zijn om alle vormen van seksuele uitbuiting en seksueel misbruik van kinderen te voorkomen en om kinderen te beschermen.

Artikel 5. Werving, training en bewustmaking van personen die tijdens hun werk met kinderen in aanraking komen

1. Elke Partij neemt de wetgevende of andere maatregelen die nodig zijn om bij personen die regelmatig met kinderen in aanraking komen in de sectoren onderwijs, gezondheidszorg, sociale bescherming, justitie en rechtshandhaving en op gebieden die verband houden met sport, cultuur en recreatie, bewustzijn te stimuleren inzake de bescherming en rechten van kinderen.

2. Elke Partij neemt de wetgevende of andere maatregelen die nodig zijn om te waarborgen dat de in het eerste lid bedoelde personen toereikende kennis bezitten op het gebied van seksuele uitbuiting en seksueel misbruik van kinderen, van de manieren om dit vast te stellen en van de mogelijkheid genoemd in artikel 12, eerste lid.
3. Elke Partij neemt de wetgevende of andere maatregelen, in overeenstemming met haar nationale recht, die nodig zijn om ervoor te zorgen dat in de voorwaarden voor toegang tot de beroepen waarbij men regelmatig in aanraking komt met kinderen waarborgen zijn ingebouwd dat de kandidaten voor deze beroepen nooit zijn veroordeeld wegens seksuele uitbuiting of seksueel misbruik van kinderen.

Artikel 6. Voorlichting voor kinderen

Elke Partij neemt de wetgevende of andere maatregelen die nodig zijn om te waarborgen dat kinderen, tijdens het basis- en voortgezet onderwijs, informatie krijgen over de gevaren van seksuele uitbuiting en seksueel misbruik, alsmede over de middelen om zichzelf te beschermen, aangepast aan hun ontwikkelingsniveau. Deze informatie, die, indien aangewezen, in samenwerking met ouders wordt gegeven, wordt geplaatst in een bredere context van informatie over seksualiteit en besteedt in het bijzonder aandacht aan risicosituaties, met name die waarbij het gebruik van nieuwe informatie- en communicatietechnologieën een rol speelt.

Artikel 7. Preventieve interventieprogramma's en -maatregelen

Elke Partij waarborgt dat personen die vrezen dat zij mogelijk een van de overeenkomstig dit Verdrag strafbaar gestelde feiten zullen plegen, toegang hebben, indien aangewezen, tot effectieve interventieprogramma's of -maatregelen bedoeld om het risico dat de feiten worden gepleegd te evalueren en te voorkomen.

Artikel 8. Maatregelen gericht op het algemene publiek

1. Elke Partij voert bewustwordingscampagnes uit, of bevordert deze, gericht op het algemene publiek waarin informatie wordt gegeven over het verschijnsel seksuele uitbuiting en seksueel misbruik van kinderen en over preventieve maatregelen die kunnen worden genomen.
2. Elke Partij neemt de wetgevende of andere maatregelen die nodig zijn om de verspreiding van materiaal waarin de overeenkomstig dit Verdrag strafbaar gestelde feiten worden gepromoot, te voorkomen of te verbieden.

Artikel 9. Participatie van kinderen, de particuliere sector, de media en het maatschappelijk middenveld

1. Elke Partij bevordert de participatie van kinderen, al naargelang hun ontwikkelingsniveau, in de ontwikkeling en uitvoering van beleid, programma's of andere initiatieven met betrekking tot het bestrijden van seksuele uitbuiting en seksueel misbruik van kinderen.
2. Elke Partij moedigt de particuliere sector, met name de informatie- en communicatietechnologiesector, de toerisme- en reissector en de bancaire en financiële sector, alsmede het maatschappelijk middenveld, aan te participeren in de uitwerking en uitvoering van beleid ter voorkoming van seksuele uitbuiting en seksueel misbruik van kinderen en interne normen in te voeren via zelfregulering en co-regulering.
3. Elke Partij moedigt de media aan passende informatie te geven over alle aspecten van seksuele uitbuiting en seksueel misbruik van kinderen, met zorgvuldige inachtneming van de onafhankelijkheid van de media en de persvrijheid.
4. Elke Partij bevordert de financiering, onder andere, indien aangewezen, door het instellen van fondsen, van projecten en programma's die worden uitgevoerd door het maatschappelijk middenveld en gericht zijn op het voorkomen van en het beschermen van kinderen tegen seksuele uitbuiting en seksueel misbruik.

HOOFDSTUK III. GESPECIALISEERDE AUTORITEITEN EN COÖRDINERENDE INSTANTIES

Artikel 10. Nationale maatregelen inzake coördinatie en samenwerking

1. Elke Partij neemt de maatregelen die nodig zijn om de coördinatie op nationaal of lokaal niveau te waarborgen tussen de verschillende instellingen die verantwoordelijk zijn voor de bescherming tegen, voorkoming en bestrijding van de seksuele uitbuiting en het seksueel misbruik van kinderen, met name de sectoren onderwijs, gezondheid en sociale dienstverlening en de rechtshandhavende en gerechtelijke autoriteiten.
2. Elke Partij neemt de wetgevende of andere maatregelen die nodig zijn om het volgende in te stellen of aan te wijzen:
  - a. onafhankelijke bevoegde nationale of lokale instellingen voor de bevordering en bescherming van de rechten van het kind, waarbij gewaarborgd wordt dat deze over specifieke middelen en verantwoordelijkheden beschikken;
  - b. mechanismen voor het verzamelen van gegevens of contactpunten, op nationaal of lokaal niveau en in samenwerking met het maatschappelijk middenveld, met als doel het onderzoeken en evalueren van het verschijnsel seksuele uitbuiting en seksueel misbruik van kinderen, met inachtneming van de vereisten inzake de bescherming van persoonsgegevens.
3. Elke Partij moedigt de samenwerking aan tussen de bevoegde overheidsinstanties, het maatschappelijk middenveld en de particuliere sector, met als doel effectievere preventie en bestrijding van seksuele uitbuiting en seksueel misbruik van kinderen.

HOOFDSTUK IV. BESCHERMENDE MAATREGELEN EN HULP AAN SLACHTOFFERS

Artikel 11. Beginselen

1. Elke Partij stelt effectieve sociale programma's en multidisciplinaire structuren in om slachtoffers, hun naaste familie en elke persoon aan wiens zorg zij zijn toevertrouwd de noodzakelijke ondersteuning te bieden.
2. Elke Partij neemt de wetgevende of andere maatregelen die nodig zijn om te waarborgen dat, wanneer er onzekerheid bestaat over de leeftijd van het slachtoffer en er gronden zijn om aan te nemen dat het slachtoffer een kind is, aan het betreffende slachtoffer de beschermende maatregelen en hulp die voor kinderen zijn voorzien worden verleend, in afwachting van verificatie van zijn leeftijd.

Artikel 12. Melden van de verdenking van seksuele uitbuiting of seksueel misbruik

1. Elke Partij neemt de wetgevende of andere maatregelen die nodig zijn om te waarborgen dat de regels inzake vertrouwelijkheid die door het nationale recht worden opgelegd aan bepaalde beroepsbeoefenaars die in het kader van hun werk met kinderen in aanraking komen, geen belemmering vormen voor de mogelijkheid, voor deze beroepsbeoefenaars, bij de diensten die voor de bescherming van kinderen verantwoordelijk zijn melding te maken van elke situatie van een kind ten aanzien waarvan zij redelijke gronden hebben om aan te nemen dat het slachtoffer is van seksuele uitbuiting of seksueel misbruik.
2. Elke Partij neemt de wetgevende of andere maatregelen die nodig zijn om elke persoon die op de hoogte is van, of, te goeder trouw, het vermoeden heeft van seksuele uitbuiting of seksueel misbruik van kinderen, aan te moedigen deze feiten bij de bevoegde diensten te melden.

Artikel 13. Hulplijnen

Elke Partij neemt de wetgevende of andere maatregelen die nodig zijn om de instelling van informatiediensten, zoals telefonische en internethulplijnen, die bellers informatie geven, zelfs op basis van vertrouwelijkheid of met inachtneming van hun anonimiteit, aan te moedigen en te ondersteunen.

Artikel 14. Hulp aan slachtoffers

1. Elke Partij neemt de wetgevende of andere maatregelen die nodig zijn om slachtoffers te helpen, op de korte en lange termijn, bij hun fysieke en psychosociale herstel. Bij de uit hoofde van dit lid genomen maatregelen wordt zorgvuldig rekening gehouden met de opvattingen, behoeften en zorgen van het kind.
2. Elke Partij neemt maatregelen, onder de voorwaarden voorzien in haar nationale recht, om samen te werken met niet-gouvernementele organisaties, andere relevante organisaties of onderdelen van het maatschappelijk middenveld die zich bezighouden met hulp aan slachtoffers.
3. Wanneer de ouders of verzorgers betrokken zijn bij de seksuele uitbuiting of het seksueel misbruik van een kind, omvatten de ingevolge artikel 11, eerste lid, ingezette interventie maatregelen, onder andere:
  - â€ de mogelijkheid de vermeende dader te verwijderen;
  - â€ de mogelijkheid het slachtoffer uit zijn gezinssituatie te verwijderen. De voorwaarden en duur van een dergelijke verwijdering worden vastgesteld in overeenstemming met de belangen van het kind.
4. Elke Partij neemt de wetgevende of andere maatregelen die nodig zijn om te waarborgen dat de naasten van het slachtoffer, indien aangewezen, een beroep kunnen doen op therapeutische ondersteuning, met name acute psychische hulp.

HOOFDSTUK V. INTERVENTIEPROGRAMMA'S OF -MAATREGELEN

Artikel 15. Algemene beginselen

1. Elke Partij voorziet in of bevordert, in overeenstemming met haar nationale recht, effectieve interventieprogramma's of -maatregelen voor de personen bedoeld in artikel 16, eerste en tweede lid, met het oog op het voorkomen en tot een minimum terugbrengen van het risico op herhaling van zedendelicten tegen kinderen. Dergelijke programma's of maatregelen dienen op elk moment tijdens de procedure toegankelijk te zijn, zowel binnen als buiten penitentiaire inrichtingen, in overeenstemming met de in het nationale recht vastgelegde voorwaarden.
2. Elke Partij voorziet in of bevordert, in overeenstemming met haar nationale recht, de ontwikkeling van partnerschappen of andere vormen van samenwerking tussen de bevoegde autoriteiten, met name de gezondheidsdiensten en de sociale diensten, en de gerechtelijke autoriteiten en andere instanties die verantwoordelijk zijn voor het volgen van de personen bedoeld in artikel 16, eerste en tweede lid.
3. Elke Partij voorziet, in overeenstemming met haar nationale recht, in een beoordeling van het gevaar en de mogelijke risico's van recidive van de overeenkomstig dit Verdrag strafbaar gestelde feiten door de personen bedoeld in artikel 16, eerste en tweede lid, met als doel het vaststellen van passende programma's of maatregelen.
4. Elke Partij voorziet, in overeenstemming met haar nationale recht, in een beoordeling van de effectiviteit van de toegepaste programma's en maatregelen.

Artikel 16. Personen voor wie de interventieprogramma's en -maatregelen bedoeld zijn

1. Elke Partij waarborgt dat, in overeenstemming met haar nationale recht, personen die strafrechtelijk worden vervolgd wegens een van de overeenkomstig dit Verdrag strafbaar gestelde feiten toegang hebben tot de in artikel 15, eerste lid, genoemde programma's of maatregelen, onder voorwaarden die geen negatieve gevolgen hebben voor of in strijd zijn met de rechten van de verdediging en de vereisten van een eerlijk en onpartijdig proces, en met name met inachtneming van het beginsel van de onschuldpresumptie.
2. Elke Partij waarborgt, in overeenstemming met haar nationale recht, dat personen die veroordeeld zijn wegens het plegen van een van de overeenkomstig dit Verdrag strafbaar gestelde feiten,

toegang kunnen krijgen tot de in artikel 15, eerste lid, genoemde programma's of maatregelen.

3. Elke Partij waarborgt, in overeenstemming met haar nationale recht, dat er interventieprogramma's of -maatregelen worden ontwikkeld voor of aangepast aan de ontwikkelingsbehoeften van kinderen die een zedendelict plegen, met inbegrip van degenen die onder de leeftijd zijn waarop zij strafrechtelijk aansprakelijk kunnen worden gesteld, met het oog op de behandeling van hun seksuele gedragsproblemen.

Artikel 17. Informatie en toestemming

1. Elke Partij waarborgt, in overeenstemming met haar nationale recht, dat de in artikel 16 bedoelde personen aan wie interventieprogramma's of -maatregelen zijn voorgesteld volledig worden geïnformeerd over de redenen voor het voorstel en met volledige kennis van de feiten toestemmen in deelname aan het programma of de maatregel.
2. Elke Partij waarborgt dat, in overeenstemming met haar nationale recht, personen aan wie interventieprogramma's of -maatregelen zijn voorgesteld deze kunnen weigeren en, in het geval van veroordeelde personen, dat zij op de hoogte worden gesteld van de mogelijke gevolgen van deze weigering.

HOOFDSTUK VI. MATERIEEL STRAFRECHT

Artikel 18. Seksueel misbruik

1. Elke Partij neemt de wetgevende of andere maatregelen die nodig zijn om te waarborgen dat de volgende opzettelijke gedragingen strafbaar worden gesteld:
  - a. het aangaan van seksuele handelingen met een kind dat, volgens de relevante bepalingen van het nationale recht, nog niet de leeftijd van seksuele meerderjarigheid heeft bereikt;
  - b. het aangaan van seksuele handelingen met een kind wanneer:
    - â€“ gebruik is gemaakt van dwang, geweld of bedreigingen; of
    - â€“ misbruik wordt gemaakt van een erkende positie van vertrouwen, gezag of invloed jegens het kind, waaronder binnen de familie; of
    - â€“ misbruik wordt gemaakt van de bijzonder kwetsbare situatie van het kind, met name vanwege een verstandelijke of lichamelijke handicap of een afhankelijkheidssituatie.
2. Voor de toepassing van het eerste lid van dit artikel bepaalt elke Partij de leeftijd waaronder het verboden is seksuele handelingen met een kind aan te gaan.
3. De bepalingen van het eerste lid, onderdeel a, zijn niet bedoeld als zijnde van toepassing op vrijwillige seksuele handelingen tussen minderjarigen.

Artikel 19. Strafbare feiten met betrekking tot kinderprostitutie

1. Elke Partij neemt de wetgevende of andere maatregelen die nodig zijn om te waarborgen dat de volgende opzettelijke gedragingen strafbaar worden gesteld:
  - a. het werven van een kind voor prostitutie of ervoor zorgen dat een kind deelneemt aan prostitutie;
  - b. het dwingen van een kind tot prostitutie of daar voordeel uit trekken, dan wel anderszins een kind uitbuiten met een dergelijk oogmerk;
  - c. het toevlucht nemen tot kinderprostitutie.
2. Voor de toepassing van dit artikel wordt onder het begrip "kinderprostitutie" verstaan het feit dat een kind wordt gebruikt voor seksuele activiteiten waarbij bij wijze van betaling geld of een andere vorm van beloning of vergoeding wordt gegeven of beloofd, ongeacht of deze betaling, belofte of vergoeding aan het kind of een derde wordt gegeven of gedaan.

Artikel 20. Strafbare feiten met betrekking tot kinderpornografie

1. Elke Partij neemt de wetgevende of andere maatregelen die nodig zijn om te waarborgen dat de volgende opzettelijke gedragingen, indien wederrechtelijk gepleegd, strafbaar worden gesteld:
  - a. het vervaardigen van kinderpornografie;
  - b. het aanbieden of ter beschikking stellen van kinderpornografie;
  - c. het verspreiden of uitzenden van kinderpornografie;
  - d. het, al dan niet voor een derde, verwerven van kinderpornografie;
  - e. het in bezit hebben van kinderpornografie;
  - f. het zich, door middel van informatie- en communicatietechnologie welbewust toegang verschaffen tot kinderpornografie.
2. Voor de toepassing van dit artikel wordt onder het begrip "kinderpornografie" verstaan elk materiaal dat een visuele weergave behelst van een kind dat betrokken is bij werkelijke of gesimuleerde expliciete seksuele gedragingen of elke afbeelding van de geslachtsorganen van een kind voor primair seksuele doeleinden.
3. Elke Partij kan zich het recht voorbehouden het eerste lid, onderdelen a en e, gedeeltelijk of in het geheel niet toe te passen op de vervaardiging en het bezit van pornografisch materiaal:

â€" dat uitsluitend bestaat uit gesimuleerde weergaven of realistische afbeeldingen van een niet-bestaand kind;

â€" waarbij kinderen betrokken zijn die de ingevolge artikel 18, tweede lid, vastgestelde leeftijd hebben bereikt, wanneer deze beelden met hun instemming door hen zijn vervaardigd en in hun bezit zijn en uitsluitend bestemd zijn voor hun eigen gebruik.
4. Elke Partij kan zich het recht voorbehouden het eerste lid, onderdeel f, gedeeltelijk of in het geheel niet toe te passen.

Artikel 21. Strafbare feiten met betrekking tot de deelname van een kind aan pornografische voorstellingen

1. Elke Partij neemt de wetgevende of andere maatregelen die nodig zijn om te waarborgen dat de volgende opzettelijke gedragingen strafbaar worden gesteld:
  - a. het werven van een kind voor deelname aan pornografische voorstellingen of ervoor zorgen dat een kind deelneemt aan dergelijke voorstellingen;
  - b. het dwingen van een kind tot deelname aan pornografische voorstellingen of daar voordeel uit trekken, dan wel anderszins een kind uitbuiten met een dergelijk oogmerk;
  - c. het welbewust bijwonen van pornografische voorstellingen waarbij kinderen betrokken zijn.
2. Elke Partij kan zich het recht voorbehouden de toepassing van het eerste lid, onderdeel c, te beperken tot gevallen waarin kinderen zijn geworven of gedwongen in overeenstemming met het eerste lid, onderdeel a of b.

Artikel 22. Het corrumperen van kinderen

Elke Partij neemt de wetgevende of andere maatregelen die nodig zijn voor het strafbaar stellen van het opzettelijk getuige laten zijn, voor seksuele doeleinden, van een kind dat de ingevolge artikel 18, tweede lid, vastgestelde leeftijd niet heeft bereikt, van seksueel misbruik of seksuele activiteiten, ook zonder dat het kind daaraan moet deelnemen.

Artikel 23. Benaderen van kinderen voor seksuele doeleinden

Elke Partij neemt de wetgevende of andere maatregelen die nodig zijn voor het strafbaar stellen van het doen van een voorstel, door middel van informatie- en communicatietechnologie, door een volwassene aan een kind dat de ingevolge artikel 18, tweede lid, vastgestelde leeftijd niet heeft bereikt, tot een ontmoeting met als vooropgezet doel het plegen van een overeenkomstig artikel 18, eerste lid, onderdeel a, of artikel 20, eerste lid, onderdeel a, strafbaar gesteld feit tegen hem of haar, wanneer dit voorstel is gevolgd door materiële handelingen die tot een dergelijke ontmoeting leiden.

Artikel 24. Medeplichtigheid of uitlokking en poging

1. Elke Partij neemt de wetgevende of andere maatregelen die nodig zijn om medeplichtigheid aan of uitlokking van een van de overeenkomstig dit Verdrag strafbaar gestelde feiten, indien zulks opzettelijk geschiedt, strafbaar te stellen.
2. Elke Partij neemt de wetgevende of andere maatregelen die nodig zijn om een poging tot het plegen van een van de overeenkomstig dit Verdrag strafbaar gestelde feiten, indien zulks opzettelijk geschiedt, strafbaar te stellen.
3. Elke Partij kan zich het recht voorbehouden het tweede lid gedeeltelijk of in het geheel niet toe te passen op de overeenkomstig artikel 20, eerste lid, onderdelen b, d, e en f, artikel 21, eerste lid, onderdeel c, en de artikelen 22 en 23 strafbaar gestelde feiten.

Artikel 25. Rechtsmacht

1. Elke Partij neemt de wetgevende of andere maatregelen die nodig zijn om haar rechtsmacht te vestigen met betrekking tot een overeenkomstig dit Verdrag strafbaar gesteld feit, indien dit strafbare feit wordt gepleegd:
  - a. op haar grondgebied; of
  - b. aan boord van een schip dat onder de vlag van die Partij vaart; of
  - c. aan boord van een luchtvaartuig dat overeenkomstig de wetgeving van die Partij staat ingeschreven; of
  - d. door een van haar onderdanen; of
  - e. door een persoon die op het grondgebied van die Partij zijn of haar vaste verblijfplaats heeft.
2. Elke Partij streeft ernaar de wetgevende of andere maatregelen te nemen die nodig zijn om haar rechtsmacht te vestigen met betrekking tot een van de overeenkomstig dit Verdrag strafbaar gestelde feiten wanneer het feit gepleegd is tegen een van haar onderdanen of een persoon die op het grondgebied van die Partij zijn of haar vaste verblijfplaats heeft.
3. Elke Partij kan, op het tijdstip van ondertekening of bij de nederlegging van haar akte van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring of toetreding, door middel van een verklaring gericht aan de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa verklaren dat zij zich het recht voorbehoudt de regels betreffende rechtsmacht vastgesteld in het eerste lid, onderdeel e, van dit artikel, niet toe te passen of slechts in specifieke gevallen of omstandigheden toe te passen.
4. Voor de vervolging van de ingevolge de artikelen 18, 19, 20, eerste lid, onderdeel a, en 21, eerste lid, onderdelen a en b, van dit Verdrag strafbaar gestelde feiten, neemt elke Partij de wetgevende of andere maatregelen die nodig zijn om te waarborgen dat haar rechtsmacht uit hoofde van het eerste lid, onderdeel d, niet afhankelijk wordt gesteld van de voorwaarde dat de feiten strafbaar zijn op de plaats waar zij zijn gepleegd.
5. Elke Partij kan, op het tijdstip van ondertekening of bij de nederlegging van haar akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding, door middel van een verklaring gericht aan de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa verklaren dat zij zich het recht voorbehoudt de toepassing van het vierde lid van dit artikel, met betrekking tot overeenkomstig artikel 18, eerste lid, onderdeel b, tweede en derde liggende streepje, strafbaar gestelde feiten te beperken tot gevallen waarin haar onderdaan zijn vaste verblijfplaats op het grondgebied van die Partij heeft.
6. Voor de vervolging van de ingevolge de artikelen 18, 19, 20, eerste lid, onderdeel a, en 21 van dit Verdrag strafbaar gestelde feiten, neemt elke Partij de wetgevende of andere maatregelen die nodig zijn om te waarborgen dat haar rechtsmacht uit hoofde van het eerste lid, onderdelen d en e, niet afhankelijk wordt gesteld van de voorwaarde dat vervolging slechts kan worden ingesteld na een aangifte van het slachtoffer of een aanklacht door de Staat van de plaats waar het feit is gepleegd.
7. Elke Partij neemt de wetgevende of andere maatregelen die nodig zijn om haar rechtsmacht te vestigen met betrekking tot de overeenkomstig dit Verdrag strafbaar gestelde feiten, in gevallen

waarin een vermoedelijke dader zich op haar grondgebied bevindt en zij die persoon niet uitlevert aan een andere Partij, uitsluitend op grond van zijn nationaliteit.

8. Wanneer meer dan een Partij rechtsmacht opeist met betrekking tot een vermoedelijk overeenkomstig dit Verdrag strafbaar gesteld feit, raadplegen de betrokken Partijen, indien aangewezen, elkaar teneinde te bepalen wiens rechtsmacht het meest effectief is ten behoeve van strafvervolgning.
9. Onverminderd de algemene regels van het internationale recht, sluit dit Verdrag geen enkele rechtsmacht uit die een Partij in overeenstemming met haar nationale recht uitoefent.

Artikel 26. Aansprakelijkheid van rechtspersonen

1. Elke Partij neemt de wettelijke en andere maatregelen die nodig zijn om te waarborgen dat een rechtspersoon aansprakelijk kan worden gesteld voor een overeenkomstig dit Verdrag strafbaar gesteld feit, wanneer dit te zijner voordeel wordt gepleegd door een natuurlijke persoon, individueel handelend of als lid van een orgaan van de rechtspersoon, die binnen die rechtspersoon een leidinggevende functie vervult die gebaseerd is op
  - a. de bevoegdheid om de rechtspersoon te vertegenwoordigen;
  - b. de bevoegdheid om in naam van de rechtspersoon beslissingen te nemen;
  - c. de bevoegdheid om binnen de rechtspersoon controle uit te oefenen.
2. Afgezien van de reeds in het eerste lid voorziene gevallen, neemt elke Partij de wetgevende of andere maatregelen die nodig zijn om te waarborgen dat een rechtspersoon aansprakelijk kan worden gesteld, wanneer het gebrek aan toezicht of controle van de zijde van een natuurlijke persoon als bedoeld in het eerste lid het plegen van een overeenkomstig dit Verdrag strafbaar gesteld feit ten voordele van genoemde rechtspersoon door een aan diens gezag onderworpen natuurlijke persoon mogelijk heeft gemaakt.
3. Afhankelijk van de rechtsbeginselen van de Partij, kan de aansprakelijkheid van een rechtspersoon strafrechtelijk, civielrechtelijk of bestuursrechtelijk zijn.
4. Deze aansprakelijkheid geldt onverminderd de strafrechtelijke aansprakelijkheid van de natuurlijke personen die het strafbare feit hebben gepleegd.

Artikel 27. Sancties en maatregelen

1. Elke Partij neemt de wetgevende of andere maatregelen die nodig zijn om te waarborgen dat op de overeenkomstig dit Verdrag strafbaar gestelde feiten doeltreffende, evenredige en afschrikkende straffen worden gesteld, rekening houdend met de ernst van de feiten. Deze sancties omvatten straffen die vrijheidsbeneming met zich mee kunnen brengen en tot uitlevering kunnen leiden.
2. Elke Partij neemt de wetgevende of andere maatregelen die nodig zijn om te waarborgen dat rechtspersonen die aansprakelijk worden gesteld overeenkomstig artikel 26 onderworpen worden aan doeltreffende, evenredige en afschrikkende straffen, met inbegrip van strafrechtelijke of niet-strafrechtelijke boetes, en kunnen andere maatregelen omvatten, met name:
  - a. uitsluiting van het recht op overheidsvoorzieningen of -steun;
  - b. een tijdelijk of permanent verbod op het uitoefenen van commerciële activiteiten;
  - c. plaatsing onder gerechtelijk toezicht;
  - d. gerechtelijke maatregel tot liquidatie.
3. Elke Partij neemt de wetgevende of andere maatregelen die nodig zijn om:
  - a. te voorzien in de inbeslagneming en confiscatie van:
“ goederen, documenten en andere hulpmiddelen die zijn gebruikt bij het plegen van de overeenkomstig dit Verdrag strafbaar gestelde feiten of bij het vergemakkelijken van het plegen daarvan;

â€“ de opbrengsten afkomstig van dergelijke strafbare feiten of bezittingen waarvan de waarde overeenkomt met dergelijke opbrengsten;

- b. de tijdelijke of permanente sluiting mogelijk te maken van vestigingen die zijn gebruikt voor het plegen van de overeenkomstig dit Verdrag strafbaar gestelde feiten, onverminderd de rechten van derden die te goeder trouw zijn, of om de dader tijdelijk of permanent te verbieden de activiteit uit te oefenen, hetzij beroepsmatig, hetzij vrijwillig, waarbij hij of zij met kinderen in aanraking komt en tijdens welke het strafbaar feit is gepleegd.
4. Elke Partij kan andere maatregelen nemen met betrekking tot daders, zoals het ontnemen van de ouderlijke macht of het controleren van of toezicht houden op veroordeelde personen.
5. Elke Partij mag vaststellen dat de opbrengsten van strafbare feiten of de in overeenstemming met dit artikel geconfisqueerde bezittingen worden toegewezen aan een speciaal fonds ter financiering van preventie- en hulpprogramma's voor slachtoffers van de overeenkomstig dit Verdrag strafbaar gestelde feiten.

Artikel 28. Strafverzwarende omstandigheden

Elke Partij neemt de wetgevende of andere maatregelen die nodig zijn om te waarborgen dat de volgende omstandigheden, voor zover deze niet reeds tot de bestanddelen van het strafbare feit behoren, in aanmerking kunnen worden genomen, overeenkomstig de relevante bepalingen van het nationale recht, als strafverzwarende omstandigheden bij het bepalen van de sancties met betrekking tot de overeenkomstig dit Verdrag strafbaar gestelde feiten:

- a. het strafbare feit heeft de fysieke en geestelijke gezondheid van het slachtoffer ernstig geschaad;
- b. het strafbare feit werd voorafgegaan door of ging gepaard met foltering of ernstige geweldpleging;
- c. het strafbare feit werd gepleegd tegen een bijzonder kwetsbaar slachtoffer;
- d. het strafbare feit werd gepleegd door een familielid, een persoon die met het kind samenwoont of een persoon die zijn of haar gezag heeft misbruikt;
- e. het strafbare feit werd gepleegd door verschillende gezamenlijk optredende personen;
- f. het strafbare feit werd gepleegd in het kader van een criminele organisatie;
- g. de dader is eerder wegens soortgelijke feiten veroordeeld.

Artikel 29. Eerdere veroordelingen

Elke Partij neemt de wettelijke of andere maatregelen die nodig zijn om te voorzien in de mogelijkheid bij het bepalen van de straf rekening te houden met onherroepelijke vonnissen die door een andere Partij zijn gewezen met betrekking tot de overeenkomstig dit Verdrag strafbaar gestelde feiten.

HOOFDSTUK VII. ONDERZOEK, VERVOLGING EN PROCESRECHT

Artikel 30. Beginselen

1. Elke Partij neemt de wetgevende of andere maatregelen die nodig zijn om te waarborgen dat onderzoeken en strafrechtelijke procedures worden uitgevoerd in het belang van het kind en met inachtneming van zijn rechten.
2. Elke Partij zorgt voor een op bescherming gerichte benadering van slachtoffers, daarbij waarborgend dat het onderzoek en de strafrechtelijke procedure de traumatische ervaring die het kind heeft ondergaan niet verergeren en dat het strafrechtelijk optreden waar nodig wordt gevolgd door steun.
3. Elke Partij waarborgt dat de onderzoeken en strafrechtelijke procedures prioriteit krijgen en zonder onnodige vertraging worden uitgevoerd.
4. Elke Partij waarborgt dat de uit hoofde van dit hoofdstuk toepasselijke maatregelen niet in strijd zijn met de rechten van de verdediging en de vereisten van een eerlijk en onpartijdig proces, in

overeenstemming met artikel 6 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden.

5. Elke Partij neemt de wetgevende of andere maatregelen, in overeenstemming met de fundamentele beginselen van haar nationale recht:

“ om een doeltreffend onderzoek en doeltreffende vervolging te waarborgen van de overeenkomstig dit Verdrag strafbaar gestelde feiten, waarbij, wanneer van toepassing, dient te worden voorzien in de mogelijkheid van geheime operaties;

“ om eenheden of onderzoeksdiensten in staat te stellen de slachtoffers van de overeenkomstig artikel 20 strafbaar gestelde feiten te identificeren, met name door analyse van kinderpornografisch materiaal, zoals foto's of audiovisuele opnamen die zijn uitgezonden of beschikbaar zijn gesteld door het gebruik van informatie- en communicatietechnologieën.

Artikel 31. Algemene beschermende maatregelen

1. Elke Partij neemt de wetgevende of andere maatregelen die nodig zijn om de rechten en belangen van slachtoffers te beschermen, met inbegrip van hun bijzondere behoeften als getuigen, tijdens alle fasen van het onderzoek en de strafrechtelijke procedure, en met name door:
  - a. hen op de hoogte te stellen van hun rechten en de diensten waarover zij kunnen beschikken, tenzij zij dergelijke informatie niet wensen te ontvangen, de navolging die aan hun aangifte is gegeven, de tenlastelegging, de algemene voortgang van het onderzoek of de procedure en hun rol daarin alsmede de uiteindelijke uitkomst van hun zaak;
  - b. te waarborgen, in elk geval in de gevallen waarin de slachtoffers en hun familie in gevaar zouden kunnen zijn, dat zij zo nodig op de hoogte worden gesteld van het feit dat de vervolgte of veroordeelde persoon tijdelijk of permanent in vrijheid is gesteld;
  - c. hen in staat te stellen, op een wijze die verenigbaar is met de procedureregels van het nationale recht, te worden gehoord, bewijzen aan te dragen en de wijze te kiezen waarop hun opvattingen, behoeften en punten van zorg kenbaar worden gemaakt, rechtstreeks of via een tussenpersoon, en in aanmerking worden genomen;
  - d. hen te voorzien van passende ondersteuning zodat hun rechten en belangen naar behoren kenbaar worden gemaakt en worden meegewogen;
  - e. hun privacy, identiteit en beeltenis te beschermen en door maatregelen te nemen, in overeenstemming met het nationale recht, ter voorkoming van de publieke verspreiding van elke informatie die tot hun identificatie zou kunnen leiden;
  - f. hen, alsmede hun familie en de getuigen à charge, te beschermen tegen intimidatie, vergelding en de mogelijkheid dat zij opnieuw slachtoffer worden;
  - g. te waarborgen dat contact tussen slachtoffers en daders in de gerechts-gebouwen en de wetshandhavingdiensten wordt voorkomen, tenzij de bevoegde autoriteiten anderszins bepalen in het belang van het kind of wanneer het onderzoek of de procedure een dergelijk contact vereisen.
2. Elke Partij waarborgt dat slachtoffers, vanaf het eerste contact met de bevoegde autoriteiten, toegang hebben tot informatie over relevante gerechtelijke en administratieve procedures.
3. Elke Partij waarborgt dat slachtoffers toegang hebben tot rechtsbijstand, die wanneer gerechtvaardigd kosteloos wordt verstrekt, wanneer zij de status van partij in de strafrechtelijke procedure kunnen verkrijgen.
4. Elke Partij voorziet in de mogelijkheid dat de gerechtelijke autoriteiten een bijzondere vertegenwoordiger van het slachtoffer aanwijzen wanneer, ingevolge het nationale recht, deze de status van partij in de strafrechtelijke procedure kan verkrijgen en wanneer degenen die de ouderlijke verantwoordelijkheid dragen worden belet het kind in een dergelijke procedure te vertegenwoordigen vanwege conflicterende belangen tussen hen en het slachtoffer.
5. Elke Partij voorziet, door middel van wetgevende of andere maatregelen, in overeenstemming met de voorwaarden voorzien in haar nationale recht, in de mogelijkheid voor groepen, stichtingen, verenigingen of gouvernementele of niet-gouvernementele organisaties slachtoffers met hun

instemming bij te staan en/of te ondersteunen tijdens de strafrechtelijke procedure met betrekking tot de overeenkomstig dit Verdrag strafbaar gestelde feiten.

6. Elke Partij waarborgt dat de informatie die in overeenstemming met de bepalingen van dit artikel aan de slachtoffers wordt verstrekt, is aangepast aan hun leeftijd en ontwikkelingsniveau en in een taal is gesteld die zij begrijpen.

Artikel 32. Instelling van de procedure

Elke Partij neemt de wetgevende of andere maatregelen die nodig zijn om te waarborgen dat het onderzoek naar of de vervolging van de overeenkomstig dit Verdrag strafbaar gestelde feiten niet afhankelijk is van de aangifte of beschuldiging door een slachtoffer en dat de procedure kan worden voortgezet zelfs al trekt het slachtoffer zijn verklaring in.

Artikel 33. Verjaringstermijn

Elke Partij neemt de wetgevende of andere maatregelen die nodig zijn om te waarborgen dat de verjaringstermijn voor het instellen van een procedure met betrekking tot de overeenkomstig de artikelen 18, 19, eerste lid, onderdelen a en b, en 21, eerste lid, onderdelen a en b, strafbaar gestelde feiten een zodanige duur heeft dat het mogelijk is de procedure op doeltreffende wijze in te stellen nadat het slachtoffer meerderjarig is geworden, waarbij deze termijn evenredig is aan de zwaarte van het desbetreffende strafbare feit.

Artikel 34. Onderzoek

1. Elke Partij neemt de maatregelen die nodig kunnen zijn om te waarborgen dat de met onderzoek belaste personen, eenheden of diensten gespecialiseerd zijn op het gebied van de bestrijding van seksuele uitbuiting en seksueel misbruik van kinderen of dat de personen hiervoor worden opgeleid. Dergelijke eenheden of diensten dienen over toereikende financiële middelen te beschikken.
2. Elke Partij neemt de wetgevende of andere maatregelen die nodig kunnen zijn om te waarborgen dat onzekerheid over de feitelijke leeftijd van het slachtoffer het instellen van een strafrechtelijk onderzoek niet zal verhinderen.

Artikel 35. Het verhoor van kinderen

1. Elke Partij neemt de wetgevende of andere maatregelen die nodig zijn om te waarborgen dat:
  - a. het verhoor van het kind plaatsvindt zonder ongerechtvaardigde vertraging nadat de feiten aan de bevoegde autoriteiten zijn gemeld;
  - b. het verhoor van het kind plaatsvindt, waar nodig, in speciaal daartoe ontworpen of aangepaste ruimten;
  - c. het kind wordt verhoord door daartoe opgeleide vakmensen;
  - d. alle verhoren van het kind, indien mogelijk en voorzover nodig, door telkens dezelfde personen worden uitgevoerd;
  - e. het aantal verhoren zoveel mogelijk beperkt wordt tot hetgeen strikt noodzakelijk is voor de strafrechtelijke procedure;
  - f. het kind vergezeld mag worden door zijn juridische vertegenwoordiger, of, wanneer van toepassing, een door hem gekozen volwassene, tenzij een gemotiveerde beslissing daartegen is genomen met betrekking tot deze persoon.
2. Elke Partij neemt de wetgevende of andere maatregelen die nodig zijn om te waarborgen dat alle verhoren van het slachtoffer, of, wanneer van toepassing, van een kind dat als getuige optreedt, op video kunnen worden vastgelegd en dat deze video-opnamen als bewijs in het proces kunnen worden ingebracht, in overeenstemming met de regels van haar nationale recht.
3. Wanneer er onzekerheid bestaat over de leeftijd van het slachtoffer en er gronden zijn om aan te nemen dat het slachtoffer een kind is, zijn de in het eerste en tweede lid vastgestelde maatregelen van toepassing, in afwachting van verificatie van diens leeftijd.

Artikel 36. Strafproces

1. Elke Partij neemt de wetgevende of andere maatregelen die nodig zijn, met inachtneming van de regels inzake de onafhankelijkheid van beoefenaars van juridische beroepen, om te waarborgen dat opleiding inzake de rechten van kinderen en seksuele uitbuiting en seksueel misbruik van kinderen beschikbaar is voor alle personen die bij het proces betrokken zijn, met name rechters, officieren van justitie en advocaten.
2. Elke Partij neemt de wetgevende of andere maatregelen die nodig zijn om te waarborgen, in overeenstemming met de regels van haar nationale recht, dat:
  - a. de rechter kan bevelen dat de behandeling van de zaak achter gesloten deuren plaatsvindt;
  - b. het slachtoffer in de rechtszaal kan worden gehoord zonder daar aanwezig te zijn, met name door toepassing van geschikte communicatietechnologieën.

HOOFDSTUK VIII

Artikel 37. Vastleggen en opslaan van nationale gegevens over veroordeelde zedendelinquenten

1. Ten behoeve van het voorkomen en vervolgen van de overeenkomstig dit Verdrag strafbaar gestelde feiten, neemt elke Partij de wetgevende of andere maatregelen die nodig zijn voor het verzamelen en opslaan, in overeenstemming met de desbetreffende bepalingen inzake de bescherming van persoonsgegevens en andere toepasselijke regels en waarborgen die in het nationale recht zijn voorzien, van gegevens met betrekking tot de identiteit en het genetisch profiel (DNA) van personen die veroordeeld zijn wegens de overeenkomstig dit Verdrag strafbaar gestelde feiten.
2. Elke Partij stelt de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa op het tijdstip van ondertekening of bij de nederlegging van haar akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding in kennis van de naam en het adres van de uit hoofde van het eerste lid aangewezen autoriteit.
3. Elke Partij neemt de wetgevende of andere maatregelen die nodig zijn om te waarborgen dat de in het eerste lid bedoelde informatie aan de bevoegde autoriteit van een andere Partij kan worden gezonden, in overeenstemming met de voorwaarden zoals vastgelegd in haar nationale recht en in de relevante internationale instrumenten.

HOOFDSTUK IX. INTERNATIONALE SAMENWERKING

Artikel 38. Algemene beginselen en maatregelen ten aanzien van internationale samenwerking

1. De Partijen werken, overeenkomstig de bepalingen van dit Verdrag en door toepassing van relevante toepasselijke internationale en regionale instrumenten, regelingen die zijn overeengekomen op basis van uniforme of wederkerige wetgeving en overeenkomstig hun nationale recht, in zo ruim mogelijke mate met elkaar samen ten behoeve van:
  - a. het voorkomen en bestrijden van seksuele uitbuiting en seksueel misbruik van kinderen;
  - b. het beschermen van en verlenen van hulp aan slachtoffers;
  - c. het onderzoek of de procedures met betrekking tot de krachtens dit Verdrag strafbaar gestelde feiten.
2. Elke Partij neemt de wetgevende of andere maatregelen die nodig zijn om te waarborgen dat slachtoffers van een overeenkomstig dit Verdrag strafbaar gesteld feit gepleegd op het grondgebied van een Partij anders dan de Partij op het grondgebied waarvan zij wonen, aangifte kunnen doen bij de bevoegde autoriteiten van de Staat waarin zij wonen.
3. Indien een Partij die wederzijdse rechtshulp in strafzaken of uitlevering afhankelijk maakt van het bestaan van een verdrag, een verzoek om wederzijdse rechtshulp of uitlevering ontvangt van een Partij waarmee zij een dergelijk verdrag niet heeft gesloten, kan zij dit Verdrag beschouwen als de juridische grondslag voor wederzijdse rechtshulp in strafzaken of uitlevering terzake van de

overeenkomstig dit Verdrag strafbaar gestelde feiten.

4. Elke Partij streeft ernaar de voorkoming en bestrijding van seksuele uitbuiting en seksueel misbruik van kinderen te integreren, wanneer van toepassing, in ontwikkelingshulpprogramma's ten behoeve van derde staten.

HOOFDSTUK X. TOEZICHTSMECHANISME

Artikel 39. Comité van de Partijen

1. Het Comité van de Partijen is samengesteld uit vertegenwoordigers van de Partijen bij het Verdrag.
2. Het Comité van de Partijen wordt bijeengeroepen door de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa. Zijn eerste vergadering vindt plaats binnen een jaar nadat het Verdrag in werking treedt ten aanzien van de tiende Ondertekenaar die het Verdrag heeft bekrachtigd. Daarna komt het bijeen telkens wanneer ten minste een derde van de Partijen of de Secretaris-Generaal daarom verzoekt.
3. Het Comité van de Partijen stelt zijn eigen reglement van orde vast.

Artikel 40. Andere vertegenwoordigers

1. De Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa, de Commissaris voor de rechten van de mens, de Europese Commissie voor Strafrechtelijke Vraagstukken (CDPC), alsmede overige relevante intergouvernementele comités van de Raad van Europa, benoemen elk een vertegenwoordiger bij het Comité van de Partijen.
2. Na overleg met het Comité van Partijen kan het Comité van Ministers andere organen van de Raad van Europa uitnodigen een vertegenwoordiger bij het Comité van de Partijen te benoemen.
3. Vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld, in het bijzonder niet-gouvernementele organisaties, kunnen als waarnemer worden toegelaten bij het Comité van de Partijen volgens de procedure die door de desbetreffende regels van de Raad van Europa is vastgelegd.
4. De vertegenwoordigers benoemd ingevolge het eerste, tweede en derde lid van dit artikel, nemen zonder stemrecht deel aan de zittingen van het Comité van de Partijen.

Artikel 41. Taken van het Comité van de Partijen

1. Het Comité van de Partijen ziet toe op de uitvoering van dit Verdrag. Het reglement van orde van het Comité van de Partijen bepaalt de procedure voor toetsing van de uitvoering van dit Verdrag.
2. Het Comité van de Partijen faciliteert het verzamelen, analyseren en uitwisselen van informatie, ervaringen en goede praktijken tussen de Staten ter verbetering van hun mogelijkheden om seksuele uitbuiting en seksueel misbruik van kinderen te voorkomen en te bestrijden.
3. Het Comité van de Partijen is, wanneer van toepassing, tevens belast met het:
  - a. faciliteren van de doeltreffende werking en toepassing van dit Verdrag, met inbegrip van het identificeren van problemen en de gevolgen van verklaringen of voorbehouden die uit hoofde van dit Verdrag zijn afgelegd respectievelijk zijn gemaakt;
  - b. geven van advies omtrent enige vraag betreffende de toepassing van dit Verdrag en het faciliteren van de uitwisseling van informatie over belangrijke juridische, beleidsmatige of technologische ontwikkelingen.
4. Het Comité van de Partijen krijgt bij de uitvoering van zijn taken ingevolge dit artikel ondersteuning van het Secretariaat van de Raad van Europa.

5. De Europese Commissie voor Strafrechtelijke Vraagstukken (CDPC) wordt regelmatig op de hoogte gehouden over de in het eerste, tweede en derde lid van dit artikel genoemde activiteiten.

HOOFDSTUK XI. VERHOUDING TOT ANDERE INTERNATIONALE INSTRUMENTEN

Artikel 42. Verhouding tot het Verdrag inzake de rechten van het kind en het Facultatief Protocol daarbij inzake de verkoop van kinderen, kinderprostitutie en kinderpornografie

Dit Verdrag laat de rechten en verplichtingen die voortvloeien uit de bepalingen van het Verdrag inzake de rechten van het kind en het Facultatief Protocol daarbij inzake de verkoop van kinderen, kinderprostitutie en kinderpornografie onverlet en beoogt de bescherming die door deze instrumenten wordt geboden te verbeteren en de erin vastgestelde normen aan te vullen.

Artikel 43. Verhouding tot andere internationale instrumenten

1. Dit Verdrag laat de rechten en verplichtingen onverlet die voortvloeien uit de bepalingen van andere internationale instrumenten waarbij de Partijen bij dit Verdrag partij zijn of zullen worden en die bepalingen bevatten inzake door dit Verdrag geregelde aangelegenheden en die een grotere bescherming van en meer hulp aan kinderen die het slachtoffer van seksuele uitbuiting en seksueel misbruik zijn, waarborgen.
2. De Partijen bij het Verdrag kunnen met elkaar bilaterale of multilaterale verdragen sluiten inzake de aangelegenheden die in dit Verdrag worden behandeld teneinde de bepalingen van dit Verdrag aan te vullen of aan te scherpen of de toepassing van de in dit Verdrag vervatte beginselen te faciliteren.
3. Partijen die lid zijn van de Europese Unie passen in hun wederzijdse betrekkingen regels van de Gemeenschap en de Europese Unie toe, voor zover op het desbetreffende specifieke onderwerp en in het specifieke geval regels van de Gemeenschap en de Europese Unie van toepassing zijn, onverminderd het voorwerp en het doel van dit Verdrag en onverminderd de volledige toepassing ervan ten opzichte van andere Partijen.

HOOFDSTUK XII. WIJZIGINGEN VAN HET VERDRAG

Artikel 44. Wijzigingen

1. Elk voorstel tot wijziging van dit Verdrag dat door een Partij wordt ingediend, wordt medegedeeld aan de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa en door hem of haar toegezonden aan de lidstaten van de Raad van Europa, elke ondertekenaar, elke Staat die Partij is, de Europese Gemeenschap, elke Staat die overeenkomstig de bepalingen van artikel 45, eerste lid, is uitgenodigd dit Verdrag te ondertekenen en aan elke Staat die overeenkomstig de bepalingen van artikel 46, eerste lid, is uitgenodigd tot dit Verdrag toe te treden.
2. Elke door een Partij voorgestelde wijziging wordt medegedeeld aan de Europese Commissie voor Strafrechtelijke Vraagstukken (CDPC) die haar oordeel over de voorgestelde wijziging voorlegt aan het Comité van Ministers.
3. Het Comité van Ministers onderzoekt de voorgestelde wijziging en het door de CDPC voorgelegde oordeel en kan, na raadpleging van de Staten die geen Partij zijn bij dit Verdrag, de wijziging aannemen.
4. De tekst van elke wijziging aangenomen door het Comité van Ministers overeenkomstig het derde lid van dit artikel, wordt toegezonden aan de Partijen voor aanvaarding.
5. Iedere overeenkomstig het derde lid van dit artikel aangenomen wijziging treedt in werking op de eerste dag van de maand na het verstrijken van een tijdvak van een maand na de datum waarop alle Partijen de Secretaris-Generaal hebben medegedeeld dat zij haar hebben aanvaard.

HOOFDSTUK XIII. SLOTBEPALINGEN

Artikel 45. Ondertekening en inwerkingtreding

1. Dit Verdrag staat open voor ondertekening door de lidstaten van de Raad van Europa, door Staten die geen lid van de Raad zijn en die hebben deelgenomen aan de opstelling ervan en door de Europese Gemeenschap.
2. Dit Verdrag dient te worden bekrachtigd, aanvaard of goedgekeurd. De akten van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring worden nedergelegd bij de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa.
3. Dit Verdrag treedt in werking op de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van een tijdvak van drie maanden na de datum waarop vijf ondertekenende Staten, waaronder ten minste drie lidstaten van de Raad van Europa, hun instemming door het Verdrag te worden gebonden tot uitdrukking hebben gebracht overeenkomstig het bepaalde in het voorgaande lid.
4. Ten aanzien van iedere in het eerste lid bedoelde Staat of de Europese Gemeenschap, die daarna het feit dat hij of zij ermee instemt door dit Verdrag te worden gebonden, tot uitdrukking brengt, treedt het Verdrag in werking op de eerste dag van de maand na het verstrijken van een tijdvak van drie maanden na de datum van de nederlegging van de akte van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring.

Artikel 46. Toetreding tot het Verdrag

1. Na de inwerkingtreding van dit Verdrag kan het Comité van Ministers van de Raad van Europa, na raadpleging en verkrijging van unanieme instemming van de Partijen bij dit Verdrag, elke Staat die geen lid is van de Raad van Europa en die niet heeft deelgenomen aan de opstelling van het Verdrag, uitnodigen tot dit Verdrag toe te treden, door een door de meerderheid als voorzien in artikel 20, onderdeel d, van het Statuut van de Raad van Europa genomen besluit en door de unanieme stemming door de vertegenwoordigers van de Verdragsluitende Staten die recht hebben op een zetel in het Comité van Ministers.
2. Ten aanzien van elke toetredende Staat treedt het Verdrag in werking op de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van een tijdvak van drie maanden na de datum van nederlegging van de akte van toetreding bij de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa.

Artikel 47. Territoriale toepassing

1. Elke Staat of de Europese Gemeenschap kan, op het tijdstip van de ondertekening of bij de nederlegging van zijn of haar akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding, het grondgebied of de grondgebieden waarop dit Verdrag van toepassing is nader aanduiden.
2. Elke Partij kan op een later tijdstip door middel van een verklaring gericht aan de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa de toepassing van dit Verdrag uitbreiden tot ieder ander grondgebied dat in de verklaring wordt genoemd en voor de internationale betrekkingen van welk grondgebied zij verantwoordelijk is of namens welk grondgebied zij bevoegd is verbintenissen aan te gaan. Ten aanzien van een dergelijk grondgebied treedt het Verdrag in werking op de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van een tijdvak van drie maanden na de datum van ontvangst van die verklaring door de Secretaris-Generaal.
3. Iedere krachtens de twee voorgaande leden gedane verklaring kan, met betrekking tot elk in die verklaring nader aangeduid grondgebied, worden ingetrokken door middel van een aan de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa gerichte kennisgeving. De intrekking wordt van kracht op de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van een tijdvak van drie maanden na de datum van ontvangst van de kennisgeving door de Secretaris-Generaal.

Artikel 48. Voorbehouden

Ten aanzien van de bepalingen van dit Verdrag kunnen geen voorbehouden worden gemaakt, met uitzondering van de uitdrukkelijk vastgestelde voorbehouden. Voorbehouden kunnen te allen tijde worden ingetrokken.

Artikel 49. Opzegging

1. Elke Partij kan dit Verdrag te allen tijde opzeggen door middel van een kennisgeving gericht aan de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa.
2. Deze opzegging wordt van kracht op de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van een tijdvak van drie maanden na de datum van ontvangst van de kennisgeving door de Secretaris-Generaal.

Artikel 50. Kennisgeving

1. De Secretaris-Generaal van de Raad van Europa stelt de lidstaten van de Raad van Europa, alle ondertekenende Staten, alle Staten die Partij zijn, de Europese Gemeenschap, alle Staten die overeenkomstig de bepalingen van artikel 45 zijn uitgenodigd dit Verdrag te ondertekenen en alle Staten die overeenkomstig de bepalingen van artikel 46 zijn uitgenodigd tot dit Verdrag toe te treden in kennis van:
  - a. elke ondertekening;
  - b. de nederlegging van elke akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding;
  - c. elke datum van inwerkingtreding van dit Verdrag in overeenstemming met de artikelen 45 en 46;
  - d. elke wijziging die overeenkomstig artikel 44 is aangenomen en de datum waarop een dergelijke wijziging in werking treedt;
  - e. elk voorbehoud gemaakt ingevolge artikel 48;
  - f. elke opzegging uit hoofde van de bepalingen van artikel 49;
  - g. elk ander besluit, kennisgeving of mededeling met betrekking tot dit Verdrag.

TEN BLIJKE WAARVAN de ondergetekenden, daartoe naar behoren gemachtigd, dit Verdrag hebben ondertekend.

GEDAAN te Lanzarote, op 25 oktober 2007, in de Engelse en de Franse taal, zijnde beide teksten gelijkelijk authentiek, in een enkel exemplaar dat zal worden nedergelegd in het archief van de Raad van Europa. De Secretaris-Generaal van de Raad van Europa doet een gewaarmerkt afschrift toekomen aan iedere lidstaat van de Raad van Europa, aan de Staten die geen lid zijn van de Raad die hebben deelgenomen aan de opstelling van dit Verdrag, aan de Europese Gemeenschap en aan elke Staat die is uitgenodigd tot dit Verdrag toe te treden.